

چند نکته و یک نظریه مشورتی مهم درباره افتتاح و برداشت از حساب افراد زیر ۱۸ سال

در حال حاضر اشخاصی که به سن ۱۸ سال تمام رسیده‌اند می‌توانند هر نوع حسابی که بخواهند در بانک‌ها و مؤسسات اعتباری افتتاح نمایند. البته مشروط بر اینکه محجور نباشند...

به گزارش «تابناک» در حال حاضر اشخاصی که به سن ۱۸ سال تمام رسیده‌اند می‌توانند هر نوع حسابی که بخواهند در بانک‌ها و مؤسسات اعتباری افتتاح نمایند. البته مشروط بر اینکه محجور نباشند یعنی به دلایل قانونی از تصرف در اموال خود ممنوع نباشند. این اشخاص می‌توانند بدون اینکه نیاز به تأیید یا تنفیذ شخص دیگری باشد هر نوع تصرفی خواستند در اموال خود بنمایند که به اصطلاح حقوقی دارای اهلیت استیفاء هستند. ولی در خصوص اشخاص زیر ۱۸ سال موضوع کمی متفاوت است.

قابل ذکر است که ماده ۱۲۱۰ قانون مدنی که در سال ۱۳۱۴ به تصویب رسید، سن ۱۸ سال را به عنوان سن رشد محسوب نمود. در اصلاحات قانون مدنی در سال ۱۳۶۱ این ماده اصلاح و مقرر داشت: «هیچکس را نمی‌توان بعد از رسیدن به سن بلوغ به عنوان جنون یا عدم رشد محجور نمود مگر آنکه عدم رشد یا جنون او ثابت شده باشد. تبصره ۱- سن بلوغ در پسر ۱۵ سال تمام قمری و در دختر ۹ سال تمام قمری است. تبصره ۲- اموال صغیری را که بالغ شده در صورتی می‌توان به او داد که رشد او ثابت شده باشد.»

این ماده بحث برانگیز سن ۱۸ سال را به عنوان سن رشد حذف نمود و در عمل محاکم و دفاتر اسناد رسمی صرفاً با ارائه حکم رشد اجازه اقامه دعوی یا تنظیم سند رسمی را به او می‌دادند؛ بنابراین در حال حاضر طبق قانون مدنی اشخاص نابالغ (زیر ۱۵ سال تمام قمری) از تصرف در اموال خود ممنوع هستند و پس از سن بلوغ نیز برای تصرف مالی نیاز به حکم رشد از دادگاه می‌باشد.

البته بخشنامه شرایط افتتاح حساب برای افراد (طفل و نوجوان) زیر ۱۸ سال در بانک‌ها اصلاح شد. به دنبال تغییراتی در مواد بخشنامه افتتاح حساب برای افراد زیر ۱۸ سال (طفل و نوجوان) در بانک‌ها اکنون افتتاح حساب به ۵ دسته تقسیم بندی شده است:

دسته اول، ولی (پدر یا جد پدری) قیم یا وصی (با حکم) به عنوان افتتاح کننده حساب برای طفل زیر ۱۸ سال و به نام خود طفل امکانپذیر است که امکان برداشت از حساب توسط افتتاح کننده و یا با ارائه حکم رشد بوده و نوع حساب قابل افتتاح شامل انواع حساب به جز حساب جاری با دسته چک است.

دسته دوم فرد افتتاح کننده خود طفل با سن بین ۱۲ تا ۱۸ سال، بدون حکم رشد و به نام خود طفل است که امکان برداشت قبل از ۱۸ سال، فقط بعد از ۱۵ سال تمام یا با ارائه حکم رشد بوده و نوع حساب نیز فقط حساب قرض الحسنه خواهد بود.

دسته سوم هم فرد افتتاح کننده خود طفل با سن زیر ۱۸ سال و با حکم رشد و به نام خود طفل است که امکان برداشت فقط توسط خود طفل با ارائه حکم رشد و شامل حساب سپرده مدت دار و قرض الحسنه است.

چهارمین دسته، فرد افتتاح کننده مادر طفل (غیرقیم، غیروصی) برای طفل زیر ۱۸ سال و حساب نیز به نام خود طفل خواهد بود که فقط با مادر (در صورت فوت مادر تنها بعد از ۱۸ سال توسط خود طفل) از نوع حساب‌های قرض الحسنه است.

آخرین نوع حسابی که برای افراد زیر ۱۸ سال امکان افتتاح آن وجود دارد، حساب توسط سایر افراد غیرولی، غیر قیم و غیر وصی (از جمله مادر) افتتاح می‌شود و سن طفل باید زیر ۱۸ سال و به نام افتتاح کننده به نفع طفل باشد. امکان برداشت این حساب با افتتاح کننده و یا طفل دارای حکم رشد است که حساب نیز از نوع سپرده سرمایه گذاری (کوتاه مدت و بلند مدت) است.

بعد از رسیدن طفل به ۱۸ سال تمام امکان برداشت فقط توسط خود طفل است و امکان افتتاح انواع حساب را دارد.

در همین ارتباط یک نظریه مشورتی مهم و اساسی هم وجود دارد.

نظریه مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه:

سوال: آیا لایحه قانونی الغاء مقررات مخالف با قانون مدنی راجع به ولایت و قیمومت، قانون اجازه افتتاح حساب پس انداز برای اطفال را نسخ کرده است یا خیر؟
قانون اجازه افتتاح حساب پس انداز برای اطفال مصوب ۱۳۵۶

ماده واحده؛ اطفالی که به سن دوازده سال تمام رسیده باشند می توانند بنام خود در بانک ها حساب پس انداز باز نمایند. حق برداشت از این حساب ها منحصرأ با دارنده حساب میباشد. دارندگان این حساب ها می توانند پس از رسیدن بسن پانزده سال تمام از حساب خود برداشت نمایند.

تبصره؛ مادر می تواند بنام فرزند صغیر خود حساب پس انداز باز کند و حق برداشت از این حساب تا رسیدن صغیر بسن ۱۸ سال تمام فقط با مادر است.

با توجه به صراحت تبصره ماده واحده قانون اجازه افتتاح حساب پس انداز برای اطفال مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۵۷ در صورتی که مادر به نام فرزند صغیر خود حساب پس انداز باز کند حق برداشت از این حساب را تا رسیدن صغیر به سن ۱۸ سال تمام دارد و اختیار مذکور مغایرت و منافاتی با قانون الغاء مقررات مخالف با قانون مدنی راجع به ولایت و قیمومت ندارد و در این تبصره قانونگذار صرفنظر از مقررات ماده ۱۰ قانون مدنی صریحأ اجازه تنظیم قرارداد مالی مشروط بین مادر و طفل و بانک را تجویز کرده است و مشارالی ها می تواند از حساب پس انداز مزبور برداشت نماید بنا به مراتب، چون به موجب تبصره مذکور حق برداشت از حساب های مزبور تنها به مادر طفل که بازکننده حساب است تفویض گردیده و نظر به ولایت مشارالی ها نداشته است بنابراین در این مورد پدر و جد پدری یا وصی منصوب از طرف آنان حق برداشت از حساب پس انداز مزبور را ندارند و، چون ماده واحده قانون مزبور مخالفت و مابینتی با اعاده اعتبار قواعد و مقررات قانون مدنی راجع به ولایت و قیمومت ندارد لذا مطابق ماده مزبور اطفالی که به سن دوازده سال تمام رسیده باشند می توانند به نام خود حساب پس انداز در بانک ها باز کنند و پس از رسیدن به سن پانزده سال تمام هم می توانند از حساب پس انداز خود برداشت نمایند.